

**Arnoldi Corvini â Belderen, Batavi, Jcti quondam
Consummatissimi, Consilarii Electoralis & Professoris
Moguntini Publici, &c. Tractatus Geminus De Personis
Atque Beneficiis Ecclesiasticis Sive ...**

opus posthumum, diu desideratum, nunc demum excusum, & indice
locupletissimo instructum

De personis ecclesiasticis

Corvinus van Beldern, Arnold

Francofurti ad Moenum, 1708

VD18 10184902

De Electione Papæ. Tit. 5

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62002](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62002)

Regunt Sede vacante Ecclesiam. *Petr. Greg. Tholos. d. loco.*

17 Non tamen possunt quicquam potestatis vel Jurisdictionis ad Romanum Pontificem dum vivit, pertinentis, exercere: nisi incidente fortè urgente necessitate, aut imminente periculo grandi. *Clem. ne Romani de elect. & constit. Pii IV. inc. In eligend. sub dato Romæ. Idib. Octob. 1562. Campan. in divers. Jur. Can. rub. 7. cap. 6. num. 76.*

Hinc per Eorum Collegium, Constitutiones Pontificum nec corrigi, nec mutari, nec modificari possunt, nec iis quicquam addi aut detrahi, præsertim circa illa, quæ de futuri agunt Pontificis electione: *Clem. ne Romani in princ. Manfred. de Cardinal. decis. 261. nec creari Cardinales. Manfred. decis. 259. num. 386. Campan. d. cap. 6. num. 78. nec insignia Cardinalitia dari. Lavor. var. lucubrat. tom. 1. tit. 3. cap. 2. num. 15.*

TITULUS V.

De electione Papæ.

SUMMARI A.

1. Continuatio. *um quæ structura, clausura.*
2. Primus Ecclesia temporibus penes quos fuerit Pontificis Electio. *sura.*
3. Quæ in ea Imperatorum potestas vel auctoritas.
4. Electio quando ad Cardinales devoluta.
5. Quæ ante Electionem observanda.
6. Conclavis Cardinali-
7. In electionis actu quæ observanda.
8. Morientibus Cardinalibus omnibus eligere an possit Concilium Generale.
9. An, quod Electio fiat Romæ, de substantia.
10. Quo-

10. *Quotuplex eligendi Spiritus Sancti, & quo-*
modus. ruplex.
11. *Per scrutinium quis.* 18. *An revocari potest*
Electio cum impedi-
12. *Quæ requisita.* *mento Canonico facta.*
13. *Quæ solemnitates.* 19. *Electus an debeat con-*
sentire.
14. *Per Accessum quis eli-* 20. *Electio Pontificis non*
gendi modus. desiderat Confirmatio-
15. *Per Compromissum* 20. *Electio Pontificis non*
quis. desiderat Confirmatio-
16. *An cumulari potest* 21. *Quomodo inaugura-*
cum ea quæ fit per Scru- tur.
tinium.
17. *An non & electionis* 22. *A quo die incipiat*
modus per inspirationem Pontificatus.

Quia modò per *Electionem*, modò per *Postulationem*, Episco- 1
pi ac ceteri Prælati promoventur; c. 3. *in fin. c. 4. §. ceterum*
de postuland. Prælat. c. 20. innotuit. c. 40. scriptum. de elect.
videt de duobus hisce dicendum promovendi modis; &
quidem primò de *Electione*. Dixi *Episcopi ac ceteri omnes Prælati*;
quia eorum omnium *Electio*, uno & eodem procedit modo: *Romani*
Pontificis exceptâ;

Quippe *Ejus Electio* non semper fuit apud eosdem. *Primum* 2
post B. Petrum fuit apud Ecclesiæ Romanæ Senatam, constantem ex
Presbyteris & Romana U. bis Diaconibus, ab Ipso Petro in absentiam
Dd. Apostolorum per Orbem divisorum, anteaque Consiliariorum &
Coadjutorum locum institutis. Qui postea *Cardinales* nominati:
(*ut supra dictum*) Deindè cum B. Sylvestri tempore, cepisset tem-
poralibus bonis & potestate terrena perfrui Ecclesiæ, & exinde inter hu-
jusmodi Ecclesiæ Senatores, orientur scandala scissuræque, *Electio-*
ni ad-

ni adjunctus fuit reliquis Romanus Clerus Populusque. *fac. can. factus. 7. qu. 1.* Sed nisi ad Clericorum removendas dissensiones, & ut omnibus dicendi esset in Electione facultas, liceretque eligendi vitia & virtutes proferre testimoniumque perhibere Electioni. *cap. 1. dist. 24. c. reliqui. dist. 63.* nec non, ne Populo invito, obtruderetur Prælatus inopertus. *can. nullus invitis. dist. 61. cap. si forte. dist. 63.* Postea orientibus; Electioni auctoritatem interposuit suam Imperator Romanus, voluitque ejus ab Ipsius confirmatione pendere robur. *Duaren. de Sacris Rom. Eccles. minister. lib. 3. cap. 11.* Quod & confirmaverunt Pontifices Ipsi posteriores; ut Adrianus I. *in c. Hadrianus d. 2. dist. 63. Guilielm. Benedict. in c. Raynutius. vers. & uxorem. num. 367. de testam.*

4 Leo II. *can. in synodo. dist. 63.* & cum ne sic quidem seditionibus nonnunquam ex Principum violentia oborientibus occurreretur satis; Nicolaus Papa II. collecto Concilio Lateranensi; statuit electionem agendam esse à Cardinalibus præcipuè; eorumque honore salvo, cæterum Clerum Populumque ad confirmationem esse congregandum. *can. in nomine. 1. dist. 23.* Quo tamen Concilio non considerato Imp. Henricus III. Imperatorum Jus in multorum Pontificum Electione, factum rectum servavit. Tandem primò Alexander III. illum statuit canonico Electum censi, in quem consensissent duæ extribus Cardinalium, puta *Episcoporum, Presbyterorum, Diaconorum* partibus; ut referatur *in c. licet. 6. de elect. Boet. Ep. de Regalib. in benef. Eccles. lib. num. 195.* Postea illud ad totum redegit Cardinalium Collegium. *cap. ubi periculum. eod. in 6. Clem. ne Romani. eod.* Ne autem vacationis diutina incommodis premeretur Ecclesia Romana, neve Patres studiis corrumpi possent ambientium, Gregorius X. *in Concilio Lugdunensi. celebr. anno 1274. de quo in c. periculum. de elect. in 6.* & post Eum Clemens V. *in Concilio Viennensi anno 1310. vid. c. ne Romani. eod.* Clemens VII. *in constit. inc. Cum Charissimus. sub dat. 26. Octobris 1529.* Paulus IV. *in constit. cum secundum. anno 1554.* Pius IV. *Bulla inc. qua eligendis 1562.* Gregorius XV. *const. Aeterni. anno 1621.* Urbanus, *constit. ad Romanum. 1625.* nonnulla statuerunt observatu necessaria ante Electionem, nonnulla in Electione ipsa, nonnulla post Electionem.

Ante

Ante Electionem Pontificis: 1. Quod Cardinales absentes sunt
 monendi, perque decem dies, *d. c. ubi periculum.* à die mortis Pontifi-
 cis computandos, *Archid. in d. c. periculum. num. 5.* expectandi: non
 tamen citandi: *ut in d. Bulla Pii IV. in §. lapsis.* 2. Quod, dum exe-
 6 quia celebrantur Pontificis defuncti, fabricandum sit Conclave, undi-
 que, (servatâ ad recipiendum victum fenestrâ) ita clausum, ut nemo
 ingredi, nemo inclusos videre, alloqui, nec quicquam latentè intro-
 mitti possit; pariete intermedio nullo, ubi Cardinales manere possunt
 omnes: *d. c. ubi periculum. §. hoc sacro.* Clausum Conclavo qui, vel
 aliunde quam per ostium, ingreditur, ipso facto privatur omni hono-
 re, officio, beneficio, & seculari curiæ poenis gravissimis traditur pun-
 niendus; Electioque aliter quam Conclavi clauso celebrata est irrita:
Constit. Pii IV. incip. in eligendis. §. clauso. const. Gregorii XIV. in c. cogit-
nos. Bonacina tract. de legit. Pontif. elect. disp. 1. qu. 3. à princ. Qui ad
 Eos qui in Conclavi sunt, aut literas, aut nuntium, aut notam mittit,
 aut ex iis qui in Conclavi sunt, ad eos qui foris sunt mittit, quâcunque
 dignitate fulgeat, excommunicationis late sententiæ incurrit poenam,
 absolvendi facultate, præterquam in mortis articulo soli Pontifici re-
 servatâ. *d. c. periculum. §. hoc sacro. vers. nulli etiam junct. d. constit. Pii*
IV. §. literas. Bonac. d. tract. disp. 2. qu. 4. à princ.

In Electione ipsa Pontificis observanda; Quod sit celebranda tan-
 tum à Cardinalibus; *can. in nomine Domini. 1. dist. 23.* & quidem
 omnibus; etiam nuperè creatis & publicatis, licet Cardinalatus non-
 dum acceperint insignia; *Pius IV. inc. Pius Papa V. anno 1571. Bonacina*
d. tract. qu. 1. punct. 1. prop. un. num. 4. Gregor. IV. in ceremon. §.
porro. 7. & quidem præsentibus, c. si quis iusto. in princ. & §. fin. de elect.
in 6. nulla excommunicationis, vel suspensionis, aut interdicti excep-
 tione obstante; *etiam juxta Gregorii XIV. constit. in vers. Volumus.*
Bonacina d. tract. qu. 1. punct. 1. prop. un. num. 1. & §. ut eo magis vi-
 rentur dissensiones & schismata, quo minor eligentibus erit dissidendi
 facultas. *Clem. ne Romani. §. caterum. de elect. Pius IV. in d. constit. 1. §.*
& ne dissensiones. Sylvest. in sum. verb. excommunicatio. 9. num. 6. Si
 nonnulli ante Electionem factam decedant, à superstitibus; licet tan-
 tum duobus; *Anan. in fin. de appellat. Sylvester d. verb. Excommunicatio. 9.*

- 7 *tio. 9. num. 2. Imò & uno: Salas de legib. tract. 14. disp. 8. sect. 8. num.*
 8 *4. Bonac. d. tract. disp. 1. qu. 1. punct. 3. num. 38. Si omnes Cardinales*
mortui, à Concilio Generali: Est enim Pontifex universalis Pastor.
 9 *Hofsiens. in d. c. licet. Aug. Ancona in sum. qu. 3. art. 3. Diff. alii.*
 9 *Facienda Electio novi Papæ Romæ; nisi alibi decesserit; cap. ubi*
periculum. §. porro. de elect. in 6. & quidem in Conclavi in Apostolico
Palatio constructi: quod tamen de electionis non est substantia. inc. 1.
dist. 23. Archidiacon. num. 17. Bellarm. num. 11. Gemin. num. 16. Turre-
crem. num. 18. Card. Alex. col. 6. prop. fin. sup. Gloss. verb. in Urbe.
 10 *Nulla à Jure Communi certa in Electione Pontificis servanda*
forma tradita; d. c. licet. & ibi Innoc. & Compost. Hofsiens. de elect. Ipsi
Eligentes introduxerunt triplicem; Per Scrutinium, Accessum, Compro-
missum. Bonac. d. tract. disp. 1. qu. 3. in princ. num. 3.
 11 *Scrutinium, est votorum Eligentium inquisitio, seu suffragiorum*
collectio. Boët. Epon. lib. 1. de Regal. num. 210. pag. 138.
 12 *Ad illud concurrere, secund. c. quia propter. de elect. debent: 1.*
Ut tres, nec plures, nec pauciores, sint Scrutatores: 2. Debent esse
de Collegio præcisè: 3. Exquirere vota sigillatim & secretò: 4. Pu-
blicare vota: 5. Eligentes omnes congregari in unum; nec enim
dari potest votum in Camera: c. in Genesi. de elect. 6. Præsentibus
omnibus, qui debent, & volunt, & possunt commodè interesse, de
Collegio assumi tres, digni fide, singulorum vota exquirentes sigilla-
tim; exquisita redigentes in scriptis; redacta publicantes in com-
muni. Quibus observaris collationeque habita censetur Electus is, in
quem consenserunt vel omnes, vel ex tribus partibus duæ. d. c. quia
propter. Barbosa de Jure Eccles. lib. 1. cap. 1. num. 86.
 13 *Faciendo autem Scrutinio tres, de quolibet eligendi Ordine Cardi-*
nales; qui triduo primo, cujusque Ordinis Antiquiores; Secundo sin-
gulorum Ordinum sequentes; Et donec electio fiat, sic deinceps; vo-
ta exquirant Cardinalium. Deinde tres eligantur eodem ordine alii,
qui scrutentur prædictorum Trium vota: quibus factis Cardinales, qui
in Conclavi sunt, omnes, de mane vestibus induiti longis, seu vestibus à
fursum deorsum apertis, conveniunt in capella, ubi Eucharistia servat-
tur SS. ibique celebrata de Spiritu Sancto Missa, bini antiquiores acce-
dunt,

ant, ordine servato, ad Altare, albi coloris stolas, si sint Sacerdotes, deferentes, pendentes ad pectus: si Diaconi, pendentes ab humero dextro ad pectus: & sumentes de manu Diaconi SS. Eucharistia Sacramentum, interpositis sanctis Evangelis iuramentoque de servandis iuxta formam Concilii Basileensis *sess. 23. bullis, & lectis Bullis Pii IV. in eligendis. & duabus Julii II.* disponunt se iuxta ordinem & antiquitatem per subsellia; singulique schedulam, antea scriptam; tali modo *Ego N. Cardinalis, ego eligo N. in Pontificem;* eamque annulo obfirmatam, & complicatam, deosculatam, accedentes ad Altare, genuflexi, mittunt in calicem, in quo ea die peracta sunt sacra, in Altaris medio ibi vacuo, presentibus *primo Cardinali Episcopo, & primo Cardinali Diacono* positum. *Episcoporum Cardinalium* qui prior schedulam posuit in calicem, ad dextrum altaris eorum accedit, ibique cum priore *Cardinalium Diaconorum* elevat patinam; dum *Cardinales* alii votorum schedulas imponunt calici per ordinem. Schedulis sic in calicem positis, quisque Patrum sedentium scabellum cum papyro & pugillaribus habet ante se, in illo Patrum presentium omnium, nomina per distantiam sunt descripta. Eum calicem postea altius sublatum tres predicti (*Scrutatores* appellantur) in sublimi, ut audiri possint & spectari, ostendunt, & schedulas numerant; calicemque ponunt supra Mensam; & Episcoporum prior schedulam, ad manum fortè venientem, duobus digitis extrahit palam; illamque Presbyterorum priori ostensam, Diaconorum priori porrigit legendam; isque eam sic legit, ut ubi est annotatum, *Cardinales* omnes, ipsique etiam tres *Scrutatores* super singulis Nominatorum nominibus notam faciunt in papyro & facta postea collatione, erit Papa, qui duarum partium & Cardinalibus integraverit Suffragia. *Barbosa d. lib. 6. cap. num. 88.*

Quod *Accessum* attinet, is, etiam facto scrutinio, & quantumcumque publicato, contra aliarum Electionum jus, quod habetur in *c. publicato de elect. not. in d. licet. ab Abbat. num. 8. Anchar. num. 5. vers. septimo nota. Hostiens. num. 25. Butr. num. 33. Joan. Andr. num. 4. Lancellor. in Inst. Jur. Canonici. tit. de elect. §. per scrutinium. verbo publicato. & ibi Gloss. fieri potest.*

Possunt enim *Cardinales*, accedere alteri non per se, sed Electo I §

H

per

per alios; & sic duarum partium perficere numerum. *Archid. in c. in demeritatibus. num. 8. de elect. in 6. Gambar. de auctor. Legati. de Lateran. de facult. Legati legatione finita. qu. 24. num. 142.* In quo tamen accessu observari quadam voluit Gregor. XV. *in d. sua conslit.*

Compromissum fit, cum Cardinales propter discordiam negotium Electionis compromittunt in aliquem, ut ille vice omnium, quem voverit, eligat. *Bonacina d. tract. disp. 1. qu. 3. puncto 2. num. 1. Oldrad. cons. 184. in princ.*

- 16 Potest & *Compromitti cum Scrutinio*; puta; Ut *Compromissarius* singulorum vota exquirat, eumque eligat in quem major & sanior pars consenserit. *c. cum dilectus. de elect. c. cum expediat. 23. eod. in 6. & cap. si cui. 27. eod.*

Quo casu non tenetur *Compromissarius* ad aliud, quam ad id quod *Compromisso* expressum: hoc est, non merita examinat, sed vota numerat. *Monach. in c. cum expediat. 29. n. 9. ad fin. vers. item quero. & n. 10. de elect. in 6. Joan. Andr. in princ. Gemin. n. 3. vers. quero an ista forma. Compstet. in c. in genesi. 59. col. 3. vers. in forma vero. ubi Abb. n. 2. in 4. not. de elect. tempusque si additum, servare debet. Barb. d. lib. & cap. n. 98.*

- 17 Præter dictos est & alius *Electionis* modus; puta per *viam Spiritus Sancti*, de qua *in c. quia propter. de elect.* Fitque per unanimum, concordemque omnium conclamationem, citra collectionem suffragiorum profus ullam. *Boet. Epo. d. lib. 1. num. 210.*

Est *duplex*; Unus per *inspirationem*; & est, quando, nullo inter eligentes ordine servato, Ipsi quasi inebriati; & quasi facto super se eligunt: Alter, per *quasi inspirationem*, quando subito, & repente unus post alium, eundem sine intervallo aliquo, nullo dissidente, *Joan. Andr. ad d. c. quia propter. num. 34. Bellamer. ibid. in §. nisi forte. num. 1. & 3. Compstet. num. 1. Vital. in Clem. X. Roman. eod. eligunt. Hostiens. in d. c. quia propter. num. 50. & Abb. ibid. num. 3. Bonacin. d. disp. 1. qu. 9. puncto 3.*

- 18 Canonicè si non processit *Electio*, eam revocare Ecclesia potest. *vide Alban. de Pontif. part. 1. num. 9. Bellarmin. lib. 1. de Concil. cap. 19. ad 3. Azor. Instit. moral. part. 2. lib. 4. cap. 7. qu. 3. aliosq. alleg. à Barbos. d. lib. 1. cap. 2. num. 111.*

Factâ

Facta Electione canonicè, Electus debet consentire: Bonacina tract. 19
de elect. Pontif. qu. 2. in princ. num. 9. donec de consensu ejus constat,
Cardinales ejus & suo nomine onniarectam ad gubernationem neces-
saria expediunt. Bonacin. ubi supra num. 10. & 11.

Nullam hæc Pontificis Electio requirit Confirmationem, Campan. 20
de divers. Jur. Canon. rubr. 9. lib. num. 57. Imò cum statim ab Electione
verus sit Pontifex, & habeat administrandi Jus; Gloss. verb. & dispen-
sandi. in can. 1. dist. 23. & ubi Archidiacon. num. 13. Bellam. sub num. 7. &
11. & 12. & Superiorem non habeat d. cap. licet. in fine. Flam. Paris. de
resignat. Benefic. lib. 7. qu. 5. num. 1. & 2. confirmari nequit.

Post consensum præstitum, si non sit Episcopus, consecratur inter 21
Missarum solennia ante hymnum Angelicum, & postea Ipse Missarum
incipit solennia, & perficit consecratus; potestque contra quant
Episcopus; c. quod sicut. §. super eo. de elect. statim conferre ordines:
Barbos. d. lib. & cap. num. 117. Si sit Episcopus, coronatur statim; &
quidem olim præcisè per Cardinalem Episcopum Hostiensem; d. c. 1.
dist. 23. assistentibus Cardinalibus Portuensi & Albanensi; hodie per
Cardinalium Decanum, id est, inter Episcopos primum cum duobus
aliis Senioribus. Barbosa d. loc. num. 116. cum seq.

Recipit Papa Pontificatum, & administrationem à die Electionis; 22
Extrav. quia non licet. ult. de sent. excommun. inc. commun. licet de stylo,
qui est servandus, non incipiat Pontificatum nisi à die Consecrationis.
Butr. consil. 43. in princ. Cardin. Tusch. tom. 6. lit. P. concl. 67. num. 1.

TITULUS VI.

De Electione Prælatorum.

SUMMARI A.

1. Prælati quibus modis ad
Ecclesie regimen assu-
mantur.	2. Electio Prælati quid.	3. Quotupliciter sumatur.
	4. Quæ Utraq.	
	H 2	5. An